

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності

Матеріали
IX Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

4 грудня 2025 року

Херсон

Редакційна колегія:

Жорова І. Я. – доктор педагогічних наук, професор;

Кузьменко В. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Слюсаренко Н. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Кохановська О. В. – доктор педагогічних наук, професор;

Одайник С. Ф. – доктор філософії, доцент.

Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності: матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (4 грудня 2025 року, м. Херсон) / за ред. Кузьменка В. В., Слюсаренко Н. В.: Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2025. 380 с.

Збірник містить матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності». У працях авторів розглянуто теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності в умовах суспільних трансформацій і глобальних викликів; стратегії управління закладами освіти в період воєнного стану та повоєнного відновлення; професійний і особистісний розвиток педагогічних та управлінських кадрів у системі неперервної освіти й сучасних освітніх практик; цифрову трансформацію систему освіти й управління на основі інновацій, освітньої аналітики та технологій штучного інтелекту; освіту як простір формування цінностей, громадянської відповідальності, патріотизму; міжнародну співпрацю та інтеграційні процеси у сфері освіти і науки.

УДК 37.018

Статті подано в авторській редакції. Відповідальність за точність викладених у публікаціях фактів несуть автори.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ
ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗМІСТ

Баштанікова А. А., Водяна В. О. Методи гри та театралізації в процесі аналізу музичних творів з учнями початкових класів	8
Бела О. В. Цифровізація управління якістю в ЗЗСО у вимірі можливостей, ризиків та управлінських рішень	11
Беспарточна О. І. Сучасні тенденції розвитку вищої педагогічної освіти в Україні та Німеччині	14
Біла Л. В. Професійне зростання педагога в часи війни: від викликів до можливостей	18
Білаковський О. І. Формування SOFT SKILLS компетентностей студентської молоді як чинник розвитку громадянської відповідальності та ціннісних орієнтацій в освітньому просторі	21
Близнюк М. М., Підгорний К. О. Використання сучасних інформаційних технологій для підготовки фахівців професійної освіти	24
Боднар О. С., Шевчик Б. В. Алгоритм процесу формування управлінської компетентності майбутніх менеджерів в умовах воєнного стану	30
Болотникова Т. Г. Навчально-методичне забезпечення фізкультурної освіти на початку ХХІ ст.	33
Бохонько Є. О., Ластовецький О. М. Використання новітнього обладнання та технологій у ремонті колісних транспортних засобів як чинник професійного розвитку педагогічних кадрів у системі неперервної освіти	36
Бохонько Є. О., Михайлов С. В. Впровадження інноваційних методів діагностики автомобілів із використанням сучасного обладнання як чинник оновлення змісту навчальних програм та розвитку педагогічних кадрів у системі неперервної освіти	38
Брайло Ю. В. Цифрова трансформація управління фізкультурно-оздоровчим процесом у закладах дошкільної освіти засобами інноваційних технологій	41
Бурім О. В. Педагогічна стійкість у часи невизначеності: практики ресурсної комунікації	43
Валькова О. Б., Водяна В. О. Виховний потенціал сучасних українських пісень для дітей у формуванні національної ідентичності учнів початкової школи .	46
Вархов Н. Р., Водяна В. О. Використання засобів графічного моделювання форми у навчанні музичному сприйманню учнів молодшого шкільного віку	48
Вархов С. Р., Водяна В. О. Внесок Я. Степового у розвиток вокальної та інструментальної музики для дітей як джерело репертуару для початкової школи	51
Vasylenko O. M. Concept of formation of professional orientation in students of socio-economic specialties in the process of continuous training	53
Возна В.В., Водяна В. О. Художньо-стильові особливості українського пісенного репертуару для учнів початкових класів: критерії добору і методи вивчення	55
Волч І. Р., Михайлишин Г. І., П'ятковський Т. І. Особливості застосування кейс-методу при підготовці фахівців медичного профілю	58
Гавришак Г. Р., Уруський А. В. Історичні аспекти формування перших закладів технічної освіти в Європі	60
Гальчинський В. В., Дембіцька С. В. Особливості розвитку SOFT SKILLS майбутніх фахівців іт-спеціальностей засобами цифрових освітніх платформ в умовах прискореної глобальної трансформації	64

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

професійної діяльності. Це дає змогу відійти від традиційної форми пасивного засвоєння знань студентами, а використання моделей або реальних ситуаціях підвищує якість підготовки майбутніх фахівців.

Використання кейс-методу при підготовці майбутніх медичних працівників максимально наближає їх до реальних ситуацій та спонукає використовувати різні мисленнєві процеси з метою пошуку адекватного, конструктивного рішення.

Кейс-метод дає змогу майбутнім фахівцям медичної галузі вивчати складні професійні питання, аналізувати та розробляти стратегії, формувати вміння виділяти проблеми, критично мислити. Такий підхід до освітнього процесу дасть змогу виважено, впевнено та правильно вибирати алгоритм дій при вирішенні реальних професійних ситуацій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрощук І. Сучасні тенденції розвитку освіти в Україні. Молодь і ринок. 2023. Т. 209. С. 17–21. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.273124>.
2. Мозговий В. Теорія надлишкових знань у контексті педагогічного навчання. *Молодь і ринок*. 2024. № 2 (222). С. 21–25. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.298095>.
3. Постова С., Опанасюк Н. М., Опанасюк А. М. Кейс-метод в цифровому освітньому середовищі: виклики та можливості. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Педагогічні науки*. 2025. вип. № 64. С. 18–24. DOI: 10.32689/maup.ped.2025.1.3.
4. Гунько І. В., Волошина О. В. Застосування кейс-методу в процесі викладання іноземної мови в умовах навчально-науково-виробничого комплексу «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум». *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 30 (2). С. 75–79. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/32-2.15>.
5. Filimonova T. Case technologies in the process of training future primary school teachers. *Humanities science current issues*. 2021. № 6 (35). С. 222–226. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/35-6-32>.
6. Квдзя М. Кейс-технології для ефективного вивчення іноземної мови. *Вища освіта України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2024. №. 92 (2). С. 248–256. <https://doi.org/10.38014/osvita.2023.92.23>.

Гаврищак Г. Р., Уруський А. В.*

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПЕРШИХ ЗАКЛАДІВ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПІ

Сучасний стан освітньої системи нашої держави перебуває у надзвичайно важких умовах, зважаючи на воєнний стан. У рекомендаціях Міністерства освіти і науки, котрі формуються щороку на початку кожного навчального року, пріоритетними питання завжди виступають безпекові компетенції кожного учасника навчального процесу. Важливим аспектом також є підвищення рівня технічного потенціалу майбутніх фахівців технологічної освіти. Питання набуває актуальності і в майбутньому, адже після закінчення

* © Гаврищак Г. Р., Уруський А. В.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

війни постане проблема відбудови усіх сфер господарства нашої держави.

Актуальність дослідження. Формування ключових напрямків розвитку технічної освіти не може відбуватися без аналізу історичного досвіду, формування закладів технічного спрямування, тому ми вважаємо за мету проаналізувати становлення професійної освіти у Європі.

Зазначений процес розпочався у Німеччині у XVIII ст., де була створена система середньої спеціальної технічної освіти. Її поява обумовлювалася потребою промисловості у кваліфікованих інженерах, з одного боку, і нездатністю традиційної академічної системи освіти задовольнити її, з іншого. Власне тоді формується новий тип навчального закладу – технікум, який давав можливість пройти прискорений курс технічної освіти. Спочатку технікуми створювалися на приватні кошти, а згодом і уряд зайнявся організацією цілої мережі шкіл, які готували техніків. Ці школи вимагали від абітурієнтів менш поглибленої підготовки, ніж політехнічні інститути. Але майбутнім учням технікумів потрібно було перед вступом на навчання не менше року працювати на виробництві. Отримання освіти у цих закладах тривало від двох з половиною до чотирьох років. Випускникам присвоювалося звання інженера на відміну від випускників вищої технічної школи, які отримували титул «інженерів з академічною підготовкою». Спочатку технікуми готували лише техніків-механіків і будівельників. Але зростання електротехнічної промисловості вимагало відповідної підготовки електриків, що призвело до відкриття майже у всіх технікумах спеціальних електротехнічних відділень [2].

Інженерна освіта в Англії формувалася двома основними шляхами. Перший був традиційним і зводився до прослуховування курсу в одному з вищих технічних навчальних закладів. Для того, щоб стати інженером, необхідно було пройти загальний дворічний курс навчання та один рік практики, отримати звання бакалавра і прослухати ще три курси. Тільки після цього інженер отримував звання бакалавра інженерних наук. Другий шлях зводився до наступного: робітник отримував певні знання у вечірній або недільній школі та практичний досвід роботи на заводі. Після цього він міг вступити до одного з технічних товариств: інституту інженерів-механіків, інституту цивільних інженерів, інституту морських архітекторів, які мали право надати йому диплом інженера.

Подібні асоціації мали ієрархічну структуру членства: студенти – ті, хто прагнув отримати звання й повного членства у товаристві; випускники – ті, хто склав іспит даного інституту, але не мав ще достатнього практичного досвіду; перше звання з повним голосом – член асоціації; вищий ступінь – повноправний учасник асоціації. Це звання надавалося лише старшим учасникам асоціації, які мали достатній авторитет та відповідну репутацію. Якщо такому товариству

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

надавалася Королівська Хартія, то всі його учасники отримували звання королівських інженерів.

Професійні союзи інженерів виконували такі основні функції:

- дослідницьку – заохочували науково-технічні дослідження та інженерні розробки;

- освітню – стимулювали дослідження з визначеної проблематики у школах і вишах, складали програми курсів, мали представництво у керівництві університетів або інститутів;

- кваліфікаційну – надавали звання інженера практикам, видавали «кваліфікаційні листи» тим, хто пройшов курс навчання та склав іспити у даній асоціації.

Технічний прогрес, розвиток інженерної освіти сприяли подальшому поглибленню професійного поділу праці. Усвідомленням технічного завдання, визначенням засобів його розв'язання почали займатися інженери – дослідники, проектувальники, конструктори, технологи, праця яких вже майже не відрізнялася від діяльності вченого-прикладника. Значення освіти у часи становлення й розвитку класичної науки було особливо велике. По-перше, це була принципово нова і соціальна, і змістовна система, по-друге, у своїй основі вона зберігається й сьогодні.

Освіта значно вплинула на змістовну структуру науки. У той час (XIX ст.) вперше було введено дисциплінарну систематизацію знання – насамперед, дидактичні вимоги. Для самої науки більш притаманна систематизація за проблемами. Предмет з'являється тоді, коли у процесі його утворення починають використовувати спеціальні підручники і створюються відповідні університетські кафедри.

У XVIII ст. розпочинається викладання технічних наук у вищих навчальних закладах. 1777 р. І. Бекман опублікував працю «Вступ до технології». Знання, запозичені ним з французьких і англійських джерел та використані у роботі, свідчать про новий підхід автора до зв'язку між теорією та практикою. Його «наукова» технологія багато що пояснює шляхом класифікації, хоча класичну теорію системи машин, яка з'явилася під час промислової революції, він не розглядав. Бекманівське розуміння технології передбачало необхідність кооперування і комбінування спеціальних знань і умінь як вищого ступеню розвитку продуктивних сил. Технологія визначалася ним як наука, що навчає переробці природних речовин або знанню ремесел. Бекман писав, що якщо у майстернях тільки вказують, що для виготовлення товару потрібно зробити, то технологія у систематизованому вигляді дає ґрунтовне керівництво, як цього досягти, виходячи з певних принципів і досвіду [3].

Професія викладача була настільки престижною, що провідні вчені очолювали не тільки наукові та навчальні, а й державні установи, навіть міністерства. У Політехнічній школі була вперше розроблена навчальна література з математики, механіки та фізики [1].

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інше становище технічної освіти було у Німеччині. У 20-х рр. XIX ст. у деяких німецьких державах були створені технічні навчальні заклади. У документах про їхнє заснування підкреслювалася необхідність математичної та природничо-наукової освіти майбутніх інженерів. Однак рівень викладання у цих школах був набагато нижчий, ніж у Політехнічній. У навчальних програмах частка фізики і хімії неухильно зростає. Машинознавство набуває рис наукових рекомендацій. Будівельна та хімічна техніка потребували розробок, які перевищували б існуючий досвід. Швидкий розвиток будівництва залізниць вимагав наукових досліджень як для прокладання трас, так і для розрахунку створення відповідних залізничних об'єктів. У Німеччині центри, подібні французьким, були створені у Кенігсберзі та Геттінгені. Центр у Геттінгені спочатку очолив К.Ф. Гаусс, а згодом – Б. Ріман.

Навчальні інститути технічного профілю в Англії виникли у першій половині XIX ст.: в Единбурзі (1821), Лондоні та Глазго (1823) [5].

1841 р. у Лондонському університетському коледжі були відкриті три технічні кафедри: цивільного будівництва, механіки та машинобудування. У 40–50-х рр. XIX ст. у Кембриджі почав формуватися аналогічний центр. З ним була пов'язана діяльність Дж. Стокса, В. Томсона, У. Ранкіна і Дж. Максвелла. Спостереження, вимірювання та методологічне оформлення мали вирішальне значення у формуванні науки. Уніфікація та стандартизація одиниць вимірювання також створювали нову форму міжнародної науково-технічної культури [5].

Проведений аналіз розвитку закладів технічного спрямування наводить до висновків про необхідність формування технологічної освіти різних освітніх рівнів з метою інтенсифікації наукових розробок. Означені напрями будуть корисними для використання у організацію навчально-виховного процесу, особливо в умовах післявоєнної відбудови держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бобало Ю. Австрійська генеза Львівської політехніки. *Галиція*. 2016. № 005. С. 15–25.
2. Національний університет «Львівська політехніка». Київ: Логос Україна, 2009. 448 с.
3. Шишка О. 200 років технічної освіти у Львові. *Аудиторія*. № 19 (2939). 2016. С. 10–11.
4. Кузьо І. В. Розвиток і становлення технічної освіти в Європі. *Автоматизація виробничих процесів у машинобудуванні*. Вип.51. 2017. С. 3–8.
5. Boberski J., Brzozowski S. M., Dyba K., Poplawski Z., Schroeder J., Szewalski R., Wegierski J. *Politechnika Lwowska 1844–1945*. Wroclaw: Wyd. Politechniki Wroclawskiej, 1993. 577 s.

Науково-методичне видання

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Матеріали
IX Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

4 грудня 2025 року

м. Херсон

Технічний редактор – Мироненко М. П.

Підписано до друку 04.12.2025 р. формат 60х84/16 (А-5)
Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Verdana
Умовн. друк. Арк 22,1. Наклад 50.

Друк здійснено з оригінал-макету
у КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»
Свідоцтво ХС № 74 від 30.12.2011 р.

Адреса редакції й видавництва
вул. Покришева, 41
м. Херсон
73034
тел. (0552) 37-02-66
E-mail: info@academy.ks.ua